

VJEŽBA: NEZAPOSLENOST I ZAPOSLENOST U RH

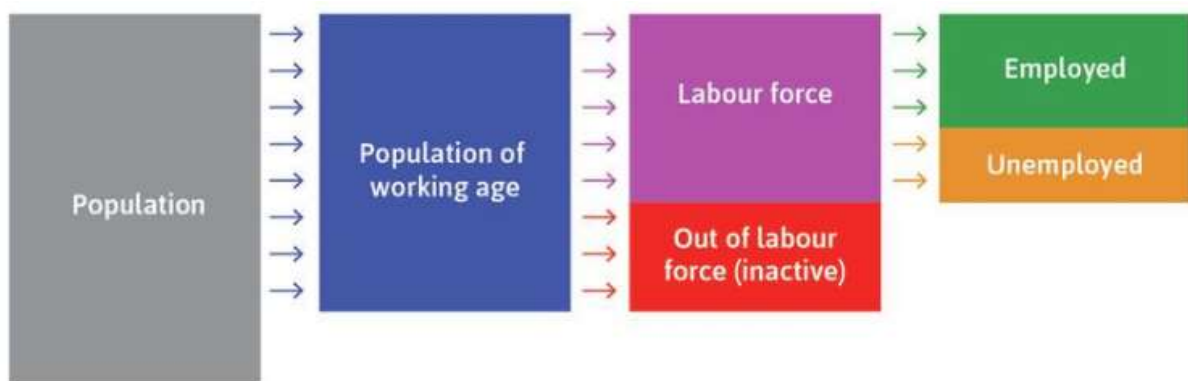
TEMELJNI POJMOVI

UKUPNO STANOVNIŠTVO (en. POPULATION) – STATISTIČKA BROJKA UKUPNOG STANOVNIŠTVA DOBIVENA OFICIJELNIM STATISTIČKIM MJERENJIMA (PR. POPIS STANOVNIŠTVA I SL.)

RADNO SPOSOBNO STANOVNIŠTVO (en. POPULATION OF WORKING AGE) – SVE OSOBE U DOBNOM RASPONU OD 15 GODINA NAVIŠE (UOBIČAJENO DO 65 ALI PONEKAD I DO 89 GODINA) KOJE SU FIZIČKI I MENTALNO SPOSOBNE ZA RAD.

RADNA SNAGA ILI AKTIVNO STANOVNIŠTVO (EN. LABOUR FORCE) – ZBROJ STATISTIČKI EVIDENTIRANIH ZAPOSLENIH (en. EMPLOYED) I NEZAPOSLENIH (en. UNEMPLOYED) OSOBA

NEAKTIVNO STANOVNIŠTVO (en. OUT OF LABOUR FORCE – INACTIVE) – RADNO SPOSOBNO STANOVNIŠTVO KOJE NIJE ZAPOSLENO I/ILI AKTIVNO NE TRAŽI POSAO (pr. domaćice, osobe sa invaliditetom, predškolska djeca, školska djeca, umirovljenici i sl.)

BITNI MAKROEKONOMSKI POKAZATELJI

STOPA AKTIVNOSTI ILI STOPA PARTICIPACIJE – UDIO RADNO SPOSOBNOG STANOVNIŠTVA KOJI PARTICIPIRA U RADNOJ SNAZI

$$\text{STOPA AKTIVNOSTI ILI STOPA PARTICIPACIJE} = \frac{\text{ZAPOSLENI} + \text{NEZAPOSLENI (RADNA SNAGA)}}{\text{RADNO SPOSOBNO STANOVNIŠTVO}} \times 100$$

STOPA ZAPOSLENOSTI – UDIO RADNO SPOSOBNOG STANOVNIŠTVA KOJI RADI ILI JE SAMOZAPOSLEN

$$\text{STOPA ZAPOSLENOSTI} = \frac{\text{ZAPOSLENI}}{\text{RADNO SPOSOBNO STANOVNIŠTVO}} \times 100$$

STOPA NEZAPOSLENOSTI – POSTOTAK RADNE SNAGE KOJI JE NEZAPOSLEN

$$\text{STOPA NEZAPOSLENOSTI} = \frac{\text{NEZAPOSLENI}}{\text{RADNA SNAGA}} \times 100$$

Uočite kako je nazivnik različit za izračun stope nezaposlenosti i stope zaposlenosti. To teoretski znači da dvije zemlje sa istom stopom nezaposlenosti mogu imati različite stope zaposlenosti, što ovisi o stopi aktivnosti tj. participacije. Zemlje sa niskom stopom zaposlenosti uobičajeno imaju nisku stopu participacije stanovnika u radnoj snazi i obrnuto. Razlog visoke stope participacije može biti primjerice u boljem uključenju žena u radnu snagu, mladih ispod 25 i onih od 55-64 godine starosti.

Primjer za proučavanje su Norveška i Španjolska, u periodu 2000 do 2015 godine. Vidimo da je norveško tržište rada u tih 10 godina ostvarivalo bolje rezultate nego ono u Španjolskoj. Norveška ima puno više stope zaposlenosti ali i niže stope nezaposlenosti. Norveška ima i višu stopu participacije, što je uzrokom puno većeg broja žena koje su uključene u radnu snagu nego što je to slučaj u Španjolskoj.

	NORVEŠKA	ŠPANJOLSKA
BROJ STANOVNIKA (U MILIJUNIMA)		
RADNO SPOSOBNO STANOVNIŠTVO	3.5	37.6
RADNA SNAGA	2.5	21.6
NEAKTIVNO STANOVNIŠTVO	1.0	16.0
ZAPOSLENI	2.4	18.1
NEZAPOSLENI	0.1	3.5
STOPE (%)		
STOPA PARTICIPACIJE	2.5/3.5 = 71%	21.6/37.6 = 58%
STOPA ZAPOSLENOSTI	2.4/3.5 = 69%	18.1/37.6 = 48%
STOPA NEZAPOSLENOSTI	0.1/2.5 = 4%	3.5/21.6 = 16%

Izvor: International Labour Association (Međunarodna organizacija rada). 2015. [ILOSTAT Database](#)

Norveška i Španjolska ilustriraju dva vrlo učestala primjera zemalja vezano uz pojam zaposlenosti i nezaposlenosti. Norveška je zemlja niske nezaposlenosti i visoke zaposlenosti (druge Skandinavske zemlje slijede njen primjer - Švedska, Danska i Finska – u prosjeku je njihova zaposlenost od 70-80% radno sposobnog stanovništva). Španjolska je zemlja visoke nezaposlenosti i niske zaposlenosti (druge zemlje Južne Europe – Portugal, Italija i Grčka, doživljavaju isto).

Primjer za vježbu – Hrvatska

Iz Ankete o radnoj snazi, koju objavljuje Državni zavod za statistiku, dani su slijedeći podaci.

	2020 (000 stanovnika)	2021 (000 stanovnika)	2022 (000 stanovnika)	Indeks 2021/2020	Indeks 2022/2021
RADNO SPOSOBNO STANOVNIŠTVO (15 i više godina)	3 512	3 508	3 508		
- žene	1 833	1 830	1 829		
- muškarci	1 679	1 678	1 679		
RADNA SNAGA (AKTIVNO STANOVNIŠTVO)	1792	1816	1 835		
- ŽENE	819	838	857		
- MUŠKARCI	973	978	978		
ZAPOSLENI	1657	1678	1 707		
- ŽENE	757	771	789		
- MUŠKARCI	900	907	918		
NEZAPOSLENI	135	138	128		
- ŽENE	62	67	68		
- MUŠKARCI	73	71	60		
NEAKTIVNO STANOVNIŠTVO (15 i više godina)	1720	1692	1 673		
- ŽENE	1014	992	972		
- MUŠKARCI	706	700	701		
STOPA PARTICIPACIJE (%) UKUPNO					
- ŽENE					
- MUŠKARCI					
STOPA ZAPOSLENOSTI (%) UKUPNO					
- ŽENE					
- MUŠKARCI					
STOPA NEZAPOSLENOSTI (%) UKUPNO					
- ŽENE					
- MUŠKARCI					

Izvor: Statističke informacije 2023, DZS

Temeljem gore navedenih formula izračunajte stope i indekse. Proanalizirajte dobivene podatke.

	2019.	2020.	2021.	2022.
Ukupno				
Radno sposobno stanovništvo (15+)	3 519	3 512	3 508	3 508
Aktivno stanovništvo	1 798	1 792	1 816	1 835
Zaposleni	1 679	1 657	1 678	1 707
Nezaposleni	119	135	138	128
Neaktivno stanovništvo (15+)	1 721	1 720	1 692	1 673
%				
Stopa aktivnosti	51,1	51,0	51,8	52,3
Stopa zaposlenosti	47,7	47,2	47,8	48,7
Stopa nezaposlenosti	6,6	7,5	7,6	7,0
Muškarci				
Radno sposobno stanovništvo (15+)	1 682	1 679	1 678	1 679
Aktivno stanovništvo	968	973	978	978
Zaposleni	909	901	907	918
Nezaposleni	60	72	71	60
Neaktivno stanovništvo (15+)	714	706	700	701
%				
Stopa aktivnosti	57,6	58,0	58,3	58,2
Stopa zaposlenosti	54,0	53,6	54,1	54,7
Stopa nezaposlenosti	6,2	7,5	7,3	6,1
Žene				
Radno sposobno stanovništvo (15+)	1 838	1 833	1 830	1 829
Aktivno stanovništvo	830	819	838	857
Zaposleni	771	757	771	789
Nezaposleni	59	62	67	68
Neaktivno stanovništvo (15+)	1 007	1 014	992	972
%				
Stopa aktivnosti	45,2	44,7	45,8	46,9
Stopa zaposlenosti	42,0	41,3	42,1	43,1
Stopa nezaposlenosti	7,2	7,6	8,0	7,9